

AGRESSIE

Motivatie, scherpste, concentratie, ja zelfs een vorm van agressie zijn eigenschappen die nodig zijn in het schaken. Limburgs kampioen Ger Janssen uit Roermond ondervond dat vorige maand in Enschede waar hij deelnam aan de halve finales van de Nederlandse kampioenschappen. In dit sterk bezette toernooi streken dertig spelers om de hoogste plaatsen. De beste twee zijn gerechtigd mee te doen aan de nationale kampioenschappen met de 'grote jongens' als Sokolov, Timman, Piket en Van Wely. „Gebrek aan scherpste deed twee partijen waarin ik voordeel had in remise verzanden en zelfs in een nederlaag eindigen. Daardoor zat een redelijke klassering er helaas niet in”, zegt Ger, die als 19e eindigde met een score van 4 punten uit 9 partijen.

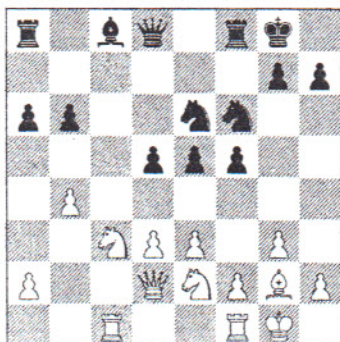
Dat een bepaalde vorm van agressie - agressie in de goede zin van het woord - achter het schaakbord positief kan uitwerken, bleek duidelijk in één van de partijen van Ger. De nacht ervoor was uit zijn hotelkamer een portemonnee gestolen en door alle trammelant die dat tot gevolg had, sliep hij die nacht slechts een paar uur. De volgende dag richtte hij, zo zegt hij, al zijn agressie op de partij tegen de overigens sympathieke Perez-Garcia. Ger geeft onderstaand zelf commentaar bij die partij.

G. Janssen (rating 2211) - H. Perez-Garcia (rating 2162)

1.c4 e5 2.Pc3 Pc6 3.g3 f5 4.Lg2 Pf6 5.d3 Lb4

(Mijn openingsvoorbereiding was vooral geconcentreerd geweest op mijn zwart repertoire. Daardoor kon

ZIE DIAGRAM 1

ZIE DIAGRAM 2

het gebeuren dat ik diverse keren met wit al vrij snel met mijn mond vol tanden stond of gewoon was vergeten wat ook al weer theorie was. Zoals nu bijvoorbeeld...) 6.Ld2 0-0 7.Pd5 Lxd2+ 8.Dxd2 Pd4 9.e3 Pe6 10.Pe2 d6 (10...c6 gevolgd door d7-d5 in een keer lijkt logischer. Het witte voordeel zal miniem zijn, denk ik.) 11.0-0 c6 12.Pdc3 d5 13.cxd5 cxd5 14.Tac1 b6 15.b4 a6?!

ZIE DIAGRAM 1, stand na 15...a6?!

(Zwart is onnodig bang voor Pb5 en verliest onnodig een kostbaar tempo. Beter is meteen 15...Lb7.) 16.f4! e4 17.Tfd1! (Wit krijgt voordeel over de c- en d-lijn.)

17...Lb7 18.dxe4 fxe4 (Voor de hand ligt natuurlijk 18...dxe4, maar dan komt wit in het voordeel met 19.Dd6, bijvoorbeeld 19...Te8 20.De5! met pionwinst. Merk op dat door zwarts 15e zet pion b6 zwak is geworden. Een niet onbelangrijk detail omdat die pion in vele varianten dreigt te vallen.) 19.Lh3 Dd6?! (Sterker is 19...De7 om gelijk uit de penning over de d-lijn te gaan.) 20.Lf5 (dreigt 21...Pxe4!) 20...De7 21.Pd4 Pc7 22.Pa4 b5 23.Pb6 Tab8

ZIE DIAGRAM 2, stand na 23...Tab8

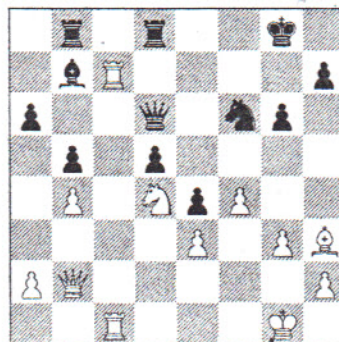
24.Pd7! (wit staat gewonnen) 24...Pxd7 25.Txc7 Tfd8 26.Tdc1 g6 27.Lh3 Dd6 28.Db2 (naast alle ellende over de c-lijn en in het centrum, komen er dadelijk ook nog matdreigingen tegen zwarts koning.) 28...Pf6

ZIE DIAGRAM 3, stand na 28...Pf6

29.Pe6! d4 30.Pxd8 Dxd8 31.Txb7 Txb7 32.Tc8 Dxc8 33.Lxc8 Tc7 34.Le6+ Kg7 35.Dxd4 h5 36.Dd6, en opgegeven door zwart: 1-0. In een van de komende rubrieken nog een partij van Ger Janssen.

Tot slot een leuke anecdote uit de Limburgse jeugdkampioenschappen. In een van de eerste ronden zitten twee van de jongste deelnemers na 'n minuut of tien een tikkeltje boos tegenover elkaar. De stukken staan in de beginopstelling, en op de vraag van de wedstrijdleider wat er aan de hand is, antwoordt het ene meisje: 'Zij wil niet meer tegen mij spelen'. Als dan aan het tweede meisje gevraagd wordt waarom ze niet wil spelen, antwoordt zij: 'We hebben al twee keer tegen elkaar gespeeld'. Beide meisjes dachten dat een half uur speeltijd per persoon voor één partij, betekende dat je ook een uur moest blijven spelen. Op de vraag wie er gewonnen had, antwoordt het ene meisje vervolgens: 'Ik heb twee keer gewonnen, krijg ik nu ook twee punten?'

ZIE DIAGRAM 3

LEMMERS

Oscar Lemmers (25) uit Venray draait zoals zovele sterke Nederlandse schakers mee in diverse teamcompetities in het buitenland. Hij speelt al voor het vijfde jaar in de Belgische competitie voor de vereniging KGSRL uit Gent. Hij speelt er aan het eerste bord in de hoogste klasse. Dit jaar draait het team erg goed. Het heeft een kans zich te plaatsen voor deelname aan de Europacup.

In Duitsland is Oscar bezig aan zijn zesde seizoen. Na eerst in Geilenkirchen geschaakt te hebben, speelt hij nu voor Castrop Rauxel, waar hij vrijwel altijd in het tweede team uitkomt aan het eerste bord. Het team van Oscar speelt in één van de vele vierde klassen die Duitsland rijk is. Dat lijkt niet zo heel sterk, maar dat is slechts schijn, want in deze groep spelen de nodige grootmeesters, meesters en damesgrootmeesters. Het niveau in Duitsland is dus zeer hoog. Vorig jaar mocht Oscar drie keer invallen in het eerste team, dat uitkomt in de 1e Bundesliga. Die is zelfs heel wat sterker dan de hoogste klasse in Nederland.

Oscar speelt ook in de Nederlandse competitie en wel bij ESGOO uit Enschede. Verder is hij nog altijd lid bij Venray, maar aan spelen daar komt hij niet toe. Oscar heeft zijn studie wiskunde in Nijmegen afgerond en is nu aan de universiteit van Amsterdam begonnen aan zijn promotie-onderzoek. Hij heeft al een mooie erelijst opgebouwd: in 1992 en 1995 kampioen van Limburg, in 1995 tevens kampioen OSBO, in 1994 winnaar toernooi Dieren, in 1995 gedeelde 4e plaats in halve finale NK waarin hij maar net

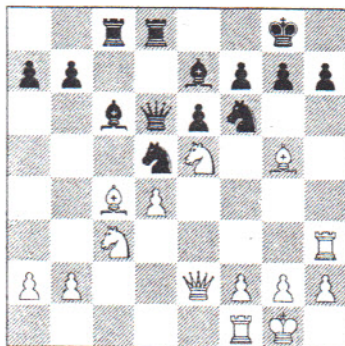

DIAGRAM 1

DIAGRAM 2

kwalificatie voor het NK miste. Een van zijn mooiste zeer recente resultaten tegen een Internationaal Grootmeester behaalde hij tegen Chuchelov.

Wit: O. Lemmers (rating 2355)

Zwart: V. Chuchelov (2540)

Gent, 11-1-1998

Belgische competitie, KGSRL - Rochade Eupen

1.e4 c5 2.c3 d5 3.exd5 Dxd5 4.d4 e6 5.Pf3 Pf6 6.Le3 cxd4 7.cxd4 Pc6 8.Pc3 Dd6 9.Lc4 Le7 10.De2 0-0 11.Td1 Pb4 12.Pe5 Pbd5 13.0-0 Ld7 14.Lg5 Lc6 15.Td3 Tac8 16.Th3 Tfd8?

(een blunder; beter is 16....g6)

ZIE DIAGRAM 1, de stelling na 16....Tfd8

17.Lxd5 exd5 18.Lxf6 Lxf6 19.Dh5 Lxe5 20.Dxh7+ Kf8 21.Te1 Dg6 22.Dh8+ Ke7 23.Dh4+ Kd7 24.Txe5 Te8 25.The3 f6 26.Dh3+ Kc7 27.Txe8 Txe8 28.Txe8 Dxe8 29.De3 Df7

(het eindspel na Dxe3 fxe3 zou verliezen; niet alleen heeft zwart een pion minder, ook kijkt zijn loper tegen de pion op d5 aan, terwijl het witte paard vrij kan bewegen. Ook zou wit later een vrije h-pion kunnen maken)

30.h4 a5 31.Df4+ Kd7 32.Dg4+ Kc7

33.a3 De7 34.Df4+ Kd7

35.De3 Dd6 36.Pe2

(om via f4 of g3 bij de zwarte pionnen op f6 en g7 te kunnen komen) 36.... b6 37.Pg3 De6 38.Dxe6+ Kxe6

ZIE DIAGRAM 2

39.f4 Le8 40.Kf2 Lg6 41.Ke3 Kd6

42.f5 Le8 43.Pe2 La4 44.Pf4 Ld1

45.Pe6 g6 46.Kf4 Lc2 47.g4 gxf5

48.gxf5 Ld1 49.Pg7 Ke7 50.h5 Kf7

51.h6 Le2 52.Pe8 (1-0)

Ten slotte het slot van een partij van Lemmers in Duitsland.

Wit: J. Micic (2300)

Zwart: O. Lemmers (2355)

Duitse competitie, Castrop Rauxel II - Hansa Dortmund, 14-12-1997.

We komen in de partij op het moment dat zwart zijn 47e zet moet gaan doen.

ZIE DIAGRAM 3

(Als zwart op dit moment 47...Lxc2 speelt is dit pionneindspel remise. De zwarte koning moet in de buurt van de witte d-pion blijven, en b5 en a4 kunnen het niet zonder hulp winnen)

In de partij speelde zwart (Lemmers) 47....f5!

(indien 48.gxf5 Lxc2: met g4 kan zwart een extra vrijpion maken. Deze loopt sneller dan de witte. Na 48.exf5 Lxd5 49.Pd4/e1 a3 zit wit in tempodwang: hij moet de a-pion doorlaten of de dekking van f3 opgeven (waarna ook g4 en f5 vallen). Het vervolg in de partij: 48.Pd4 fxe4 49.fxe4 Ld1 50.Pxb5 f3 51.Pd4 f2 52.Pf5+ Kd8 (om geen last te hebben van schaakjes)

53.Pe3 Lxg4 54.e5 Lh3 (0-1).

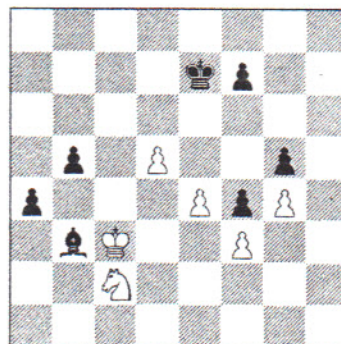

DIAGRAM 3

BLUNDERS

De meeste schakers zijn niet te beroerd om toe te geven dat ze slecht hebben gespeeld of hebben geblunderd. Je zult eigenlijk ook wel moeten, nietwaar, want een fout kan naderhand gewoon keihard aangetoond worden. Frank Jansen van VSM uit Maastricht is zo iemand die zijn fouten goed kan toegeven en - sterker nog - niet te lang wakker ligt van zijn fouten. Hij haalt er het positieve uit en probeert er lering uit te trekken. Frank loopt zelfs met zijn blunders te koop. Hij laat ze zien aan anderen, hij publiceert ze zelfs in het clubblad. Als les voor iedereen maar natuurlijk vooral voor zichzelf. Hij heeft zelfs een Blunder Top 3 van zichzelf samengesteld van het afgelopen seizoen. „In ieder van ons schuilt een sado-masochist”, grapt hij daarbij en vergelijkt het met een van de aardigste rollen die Jack Nicholson volgens hem ooit heeft vertolkt toen die zijn opwachting maakte in de onvolprezen rolprent 'Little shop of horrors'. Daarin speelt Nicholson een sado-masochistisch typetje dat er genoeg in schept om zich bij de tandarts te laten pijnigen. Juichend ondergaat hij een twee uur lange foltering, waarna hij met een mond vol vullingen bezweert de tandarts bij al z'n vrienden te zullen aanbevelen. En wat ziet Frank Jansen dan als de meest sado-masochistische handelwijze van een schaker? Op het cruciale moment, in één zet een gewonnen stelling uit handen geven. Dat moment als heerlijk beschouwen, de tegenstander glimlachend de hand schudden en vragen of hij een pilsje drinkt op zijn overwinning. Er is natuurlijk nog meer: de ware sado-masochist publiceert zijn

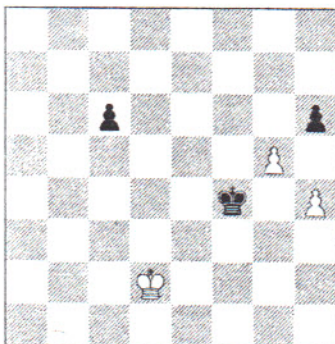

Diagram 1

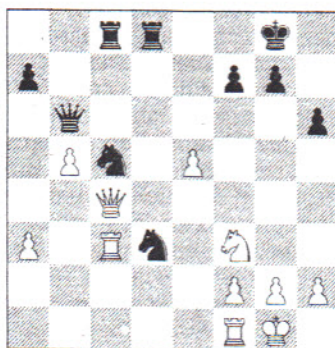

Diagram 2

blunders. En natuurlijk hoopt hij dat die blunders gepubliceerd worden voor een zo breed mogelijk publiek. Wel, bij deze. De Blunder Top 3 van Frank Jansen van VSM! Hij schept er genoeg in. En wij allen kunnen leren van zijn fouten. Fouten die wij zelf ook maakten, maar er met niemand over spraken.

Op de 3e plaats in de Blunder-Top-3:

Henk Pietersen - Frank Jansen.

Zie DIAGRAM 1

Deze stelling ontstond na ruim vijf uur schaken. Zwart is aan zet en speelt 56....Kf5, gevolgd door 57. gxf6. Hier kwamen ze op voorstel van zwart remise overeen. Zwart (Jansen) was daar tevreden mee omdat zijn tegenstander een veel hogere rating heeft. Zijn tegenstander merkte na de remise-overeenkomst echter fijntjes op dat 56....hxf5 winst zou hebben betekend voor zwart.

Op de 2e plaats in de 'Top':

Zie DIAGRAM 2

Harry Nietsch - Frank Jansen. Zwart heeft wit aardig in de mangel. Maar wat geschiedt? In een paar zetten weet hij zijn riantie stelling te verprutsen.

31.... Pb2 32.Dg4 Dxb5 33.Pd4 De8 34.Pf5 Dxe5 35.Te3 Df6 36.Pe7+ Kh8 37.Pxc8

Het was nog niet direkt afgelopen, maar na veertien zetten was het definitief voorbij voor zwart.

Bovenaan in de Blunder-Top-3:

Zie DIAGRAM 3

René Weerts - Frank Jansen.

Na 3,5 uur zweten is deze stand op het bord verschenen. Hier speelt wit 38. Tf7+ Zwart verkeert in tijdnood. Hij heeft nog maar een minuut op de klok en begaat de blunder 38....Kh6. Hij laat zich dus gewoon mat zetten!

Binnen de hobby schaken is nog een hele leuke andere hobby mogelijk: het verzamelen van schaakpostzegels. Bij de vereniging Attaque uit Valkenburg aan de Geul is zo iemand die al een tijdje deze liefhebberij heeft. Hij blijft liever op de achtergrond en wil daarom zijn naam liever niet vermeld zien. Hij bezit een prachtige collectie zegels uit alle delen van de wereld. Een Cambodjaanse postzegel met Kasparov of Fischer erop, zegels uit Guinee-Bissau of Bulgarije, zegels met stellingen uit partijen erop, of met de loop van de stukken, of met 17de-eeuwse schaaktaferelen, je kunt het zo gek niet bedenken of hij heeft ze. Een vriend van hem bracht hem op het idee om met de verzameling te beginnen. Zijn vriend verzamelt postzegels met als thema vrachtwagens. De Valkenburger besloot daarop schaakpostzegels te gaan verzamelen. Een topper in zijn collectie van 300 zegels is er een waarop een stelling staat afgebeeld uit een partij uit 1924 tussen Capablanca en Lasker.

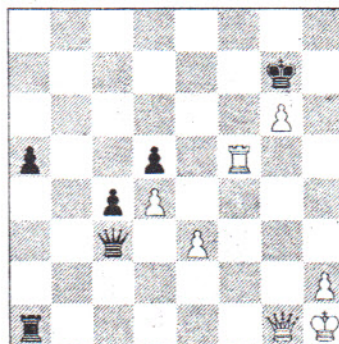

Diagram 3

ONSTERFELIJK

Vandaag een zeer fraai stukje historie. Zó fraai, dat ik me voor deze ene maal te buiten ga door u massaal op te roepen om dit stukje schaakgeschiedenis te lezen, na te spelen, te onthouden of te bewaren. Het gaat om de partij Anderssen-Kieseritzky, gespeeld in 1851 in Londen. Een partij die in de schaakgeschiedenis 'The immorable game' wordt genoemd, ofwel de 'Onsterfelijke partij'. Het is een partij van een wonderbaarlijke schoonheid die elke schaakliefhebber gezien moet hebben. Schaken geen kijksport? Ach, natuurlijk wel. Ook iemand die alleen maar de regels kent raakt hier van in vervoering. Deze partij wordt door velen als de mooiste aller tijden beschouwd. In vele boeken wordt de partij genoemd, zoals in een boek van de Britse grootmeester Raymond Keene die deze partij in zijn boek bovenaan heeft gezet in een top-12.

Degene die verantwoordelijk is voor de onnavolgbare bewegingen van de witte stukken, is Adolf Anderssen uit Breslau. Deze professor in de wiskunde, die leefde van 1818 tot 1879, was een romantisch schaker. Hij speelde tegen Kieseritzky een magistrale partij in een toernooi in Londen in 1851. Dat toernooi op zich heeft ook veel betekenis gehad, want het was het eerste internationale schaaktornooi in de geschiedenis. Op uitnodiging van de Engelsman Staunton kwamen alle groten uit die tijd naar Londen. Howard Staunton (1810-1874) was de toonaangevende Engelse schaker in de negentiende eeuw. Hij gaf zijn naam aan wat nu de standaardvormgeving van schaakstukken is.

DIAGRAM 1

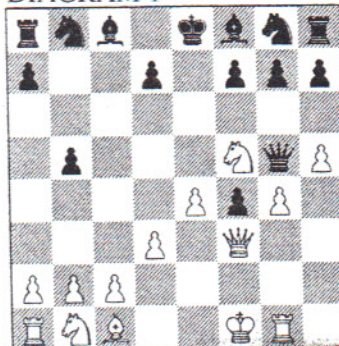
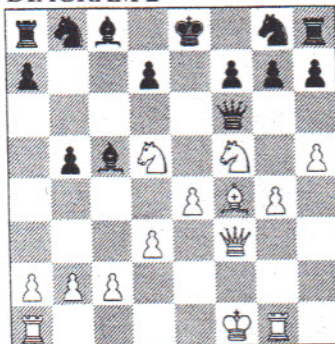

DIAGRAM 2

De Staunton-stukken zijn alom bekend.

In deze tijd ongeveer, begon ook de 'jaartelling' van de moderne schaakgeschiedenis omdat er vanaf het Londense toernooi regelmatig wedstrijden werden georganiseerd die op een zeer goed peil stonden. Anderssen bracht het toernooi op zijn naam, vóór sterke tegenstanders als Steinitz, Kieseritzky, Staunton en Bird. Anderssen was in 1851 ongetwijfeld de beste schaker ter wereld. De titel van wereldkampioen bestond toen echter nog niet. Ook niet in 1866, toen Anderssen een tweekamp speelde tegen Wilhelm Steinitz en deze verloor met 8-6 (in deze match was het overigens voor het eerst dat een schaakklok werd gebruikt die daarna niet meer weg te denken was bij het schaakspel). Anderssen is nooit officieel wereldkampioen geworden. Die eer was wel weggelegd voor de Oostenrijker Steinitz die in 1886 de eerste officiële wereldkampioen in de geschiedenis werd door een overwinning in een match tegen de Pool Zukertort.

Hier de 'Onsterfelijke partij' Anderssen-Kieseritzky, Londen 1851.
1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Lc4 Dh4+ 4.Kf1 b5 5.Lxb5 Pf6 6.Pf3 Dh6 7.d3 Ph5

8.Ph4 Dg5 9.Pf5 c6 10.g4 Pf6
11.Tg1 cxb5 12.h4 Dg6 13.h5 Dg5
14.Df3 Pg8

ZIE DIAGRAM 1, de stelling na 14...Pg8

(Wit heeft nu een enorme voor-sprong in ontwikkeling)
15.Lxf4 Df6 16.Pc3 Lc5 17.Pd5

ZIE DIAGRAM 2, de stelling na 17.Pd5

(Wat 'n zet! Wit bekommert zich niet om het materiaal, maar speelt wonderschoon op de aanval)
17... Dxb2 18.Ld6 Dxa1+ 19.Ke2 Lxg1 20.e5 Pa6

Zie DIAGRAM 3, de stelling na 20....Pa6

Nu volgt op een prachtige manier mat in drie zetten, waar zwart niets meer tegen kan doen.

21.Pxg7+ Kd8 22.Df6+ Pxf6 23.Le7 mat
Uiteindelijk heeft zwart dus een materiaalvoorsprong van een dame, twee torens en een loper. Een prachtig voorbeeld van de uitspraak die oud-wereldkampioen Bobby Fischer ooit deed: het gaat er niet om welk materiaal van het bord af gaat, maar wat er nog op het bord staat.

Zondag om 10.15 uur begint in zaal Het Streepkruis te Schaesberg een toernooi dat meetelt voor de Grand Prix Limburg. De deelnemers worden naar speelsterkte ingedeeld. Bedenktijd: 25 minuten per persoon per partij.

DIAGRAM 3

